

Bestraffningar skapar skuld, hat och hämndkänslor

Regeringen planerar att Sverige skall utöka antalet fängelse och häktesplatser från nuvarande 11 000 platser till 29 000 år 2034, åtgärden sägs öka tryggheten och skapa ett bättre samhällsklimat. Hans Johansson tycker precis tvärt om. Att låsa in flera brottslingar tyder på ett havererat samhälle.

I havererade samhällen känner ingen någon trygghet oavsett hur många fångar vi låser in. Finns det någon som tror att Kina, USA eller Ryssland är trygga samhällen att finnas till i?

Samhällskollapsen har orsakats av den nyliberalism som har privatiserat bort fundamenten i det som en gång byggde vårt land tryggt och stabilt: Skola, apotek, sjukvård, folkbildning, kommunikationer m m. Ännu så länge har Kriminalvården klarat sig undan från privatisering men nu finns ett förslag att outsourca fängelseplatser till Estland, nästa logiska steg lär bli en privatisering även av fängelserna. Här kommer det att finnas grova pengar att tjäna för de fria marknadskrafterna.

Belackarna kallar hånfullt det gamla trygga och stabila Sverige för DDR-Sverige och hänvisar till att nu kan vi fördriva tiden med att titta på femtioelva tevekanaler och välja våra egna pensionsfonder samt köpa kosmetika på apoteken. Men valfrihetskulturen har enbart skapat villrådighet och frustration i allt fler människor. Valfrihet har blivit ett valtvång och en gnagande känsla av att jag kanske valde fel, jag borde kanske gjort annorlunda?

Det som en gång stod för trygghet har ersatts av kasinoekonomi och fördummande förströelse. Många barn växer upp i en förvirrande otrygghet eftersom otrygga och osäkra föräldrar inte kan förmedla någon trygghet. Det är omöjligt för de vuxna

att förmedla en känsla som de inte själva känner och det är svårt att känna trygghet och harmoni när man är arbetslös och pengarna vägrar att räcka ens till det mest basala.

De otrygga barnen finner då tröst och förhoppningar i en gemenskap som präglas av hunger efter prylar som skall skänka dem en känsla av status och makt. Då känns studier eller dåligt betalade praktikjobb ointressant, den enda vägen som känns attraktiv är att bli värvad av Barcelona FC eller av en räv från Kurdistan.

Det är lika svårt att nå toppen på av den kriminella pyramiden som det är att slå sig in i Barcas startelva, de flesta som försöker hamnar i korpen eller i division sex. Inget fel i det, fotboll är en fantastisk lek oavsett nivå. Men att beckna droger eller att placera ut bomber är allt annat än en lek och det slutar nära nog undantagslöst med en ödelagd framtid, ond bråd död eller ett förödande och stigmatiserande fängelsestraff.

Eftersom vi har skapat ett samhälle som sviker allt fler vilsna själar så är det lätt för rekryterarna att skaka fram nya fotsoldater. När en försvinner så står det tre andra i kö och med det i bakhuvudet så kanske vi skall bygga 60 000 fängelseplatser till år 2050? Alternativet är att införa dödsstraff eller köpa upp någon nerlagd saltgruva i Sibirien, där finns det historiska traditioner av att bedriva en effektiv fångvård.

Någon sa: " Om det inte fungerar att tänka i gamla banor, tänk i nya". Kan det vara så att det är dags för Sverige att tänka i nygamla banor? Att lägga om kurs från individualism till kollektivism, från konkurrens till solidaritet och från jag till vi? Vi kanske skall sluta jaga tillfredställelse i onödiga prylar och i stället gemensamt upptäcka livets verkliga värden? Vi kanske skall ta ett kollektivt ansvar för det samhälle som vi vill skapa och då måste vi även ta ansvar för dem som av någon anledning har hamnat utanför? Tänk om

straff är kontraproduktivt, då har vi varit fel på det i hundratal år, vi kanske skall tänka om?

Bestraffningar är inget som skrämmar och det är inte hellre något som skapar bättre människor, om det hade varit så, varför slutade vi i så fall att slå barn?

Bestraffningar skapar enbart alienation, skuld, hat och hämndkänslor. Någon "vacker" dag skall 29 000 fångar släppas ut till det samhälle som de sedan lång tid har varit avskärmade ifrån och Kriminalvårdens stolta devis "Bättre ut" till trots så kommer de sämre och trasigare ut än vad de var när de en gång blev inspärrade. Den av regeringen inslagna vägen är en Highway to hell och nu trampar de gasen i botten.

*Hans Johansson,
F d fånge 2004/52*